C:\Users\Plazma\Desktop\307\Benford_Gregory-Jadro_galaxie-Touha_po_nekonecnu.PDB

PDB Name: Benford_Gregory-Jadro_galaxie
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXt
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 5.9.2004
Modification Date: 5.9.2004
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

JÁDRO GALAXIE

Gregory Benford

Sérii tvoří šest románů, napsaných během pětadvaceti let. Pokrývá časové rozpětí od začátku jedenadvacátého století do roku 37 518, protože hlavní dějiště, střed naší Galaxie, se nachází 28 000 světelných let od Země a postavy k němu musí dospět v rámci větší galaktické hry.
Také jsem však chtěl načrtnout nesmírný čas a prostor Galaxie. Na scéně osvětlené hvězdami jsme jen jepice a science fiction by na to měla pamatovat.
V oceánu noci, knize z roku 1977, lidé objevují, že v galaxii převládá život na bázi počítačů. Britský astronaut z NASA Nigel Walmsley přijde na to, že vyvinutá počitadla, jak je nazývá, poddila trosky dřívějších, přirozeně vyvinutých mimozemských druhů. Uvědomujeme si to díky nálezu kosmického vraku na Měsíci a příletu průzkumného stroje vyslaného dávnou mezihvězdnou společností.
Přes moře sluncí popisuje Walmsleyho první mezihvězdnou výpravu lidí. Zvědavost žene lidstvo ke zkoumání nejbližších hvězd, obydlených nanejvýš podivnými mimozemšťany. Walmsley tu zjišťuje, že Přirozenci – organičtí tvorové jako my – už téměř nebo úplně podlehli zvráceným strojovým společenstvům.
V době jeho cesty Zemi napadnou oceánské bytosti, nasazené stroji, aby rozvrátily všechny přirozené kultury. Jakmile se o nás dozvědí další, snaží se nás coby nebezpečné Přirozence vyhladit. Na konci románu zbytek lidí, včetně Walmsleyho, ukořistí důmyslnou mezihvězdnou loď. Vyrazí do jádra Galaxie, aby zjistili, co se děje. Jen pár světelných let od přesného středu je v okruhu jednoho světelného roku milion hvězd. Představte si pár hvězd tak blízko, že každá z nich přesvítí Měsíc!
Ba co hůř, střed Galaxie logicky vyhledaly i stroje. Neustálému varu vládne ničivé gama záření, žhavá mračna a nesmírně energetické pochody.
Veliká nebeská řeka popisuje právě tuto oblast, střed Galaxie; název naráží na staré indiánské označení Mléčné dráhy. Hlavní hrdina se jmenuje Kileen a utíká jádrem v doprovodu své rodiny, Bishopových. Nebi vévodí černá díra v Pravém středu; jeho národ ji bůhvíproč nazývá žroutem všech věcí.
Lidi tu stíhá jedna rána za druhou. Přestože Walmsleyho expedice dosáhla Středu a vybudovala tu úspěšnou civilizaci, stroje získaly navládu. Pronásleduje je hlavně záhadný mech neboli stroj, zvaný Kudlanka; v lidech vidí ohrožený druh, odsouzený k vymření. Snaží se ve zbylých společenstvech zaznamenat všechno, co považuje za důležité. Stejně silní jako stroje byli lidé naposledy v ohromných vesmírných stanicích, nazývaných Svícny.
Bishopové utíkají ze své domovské planety Snowglade v naději, že blíže ke Středu najdou bezpečí a odpovědi na otázky ohledně mechů. Ve čtvrtém románu, v Přílivu světla, se na jiné planetě spojí s cizím živočišným druhem, rovněž ohroženým neúprosnými stroji. Také se seznamujeme s dalšími druhy mechů. Stroje schopné rozmnožování nevyhnutelně podléhají zákonům přirozeného výběru a specializují se na využití místních zdrojů. Předvádí se nám tu opakovaně celý arzenál přírody: paraziti, dravci, kořist.
Bishopovi se mezitím snaží rozluštit záhadné zprávy od inteligence usídlené v magnetických vláknech, natažených přes Střed.
Mluví se v nich o místě jménem Klín, kde se lidé mohou skrýt a možná i najít legendární Galaktickou knihovnu, jež obsahuje veškeré dějiny. V pátém románu Zuřivý chřtán vstupujeme do víru kolem veliké černé díry a nacházíme propast mezi inteligencemi různého původu. Náš lidský zájem o smrtelnost a individualitu nepotřebují uvědomělé entity, jež neprošly darwinským sítem.
Pokud bychom se dokázali donekonečna štěpit, co sejde na jedné konkrétní kopii?
Jaká společnost by z takových kořenů povstala?
Co by si pomyslela o nás Přirozencích, zajatých v biologickém předurčení?
Ve všech románech se postupně vynořuje problém závislosti inteligence na substrátu, ať už v budoucích lidech nebo přizpůsobivých strojích. Inteligence obou se značně liší.
Nigela Walmsleyho jsme neviděli už od druhé knihy, přestože se objevují narážky na jeho působení v Pravém středu. Dějiny odhalují mnohé ve zříceninách a záhadných zprávách. Nález Klínu naznačuje přítomnost lidí, kteří odolali mechům, ale jen v nepochopitelně stočeném časoprostoru.

Plavba k zářné věčnosti, kniha šestá, dokončená v roce 1995, přivádí na scénu všechny hrdiny z celé série. V Klíně zjišťují, že sami lidé nesli informaci, o níž nevěděli, ale která je nesmírně důležitá pro záchranu přírodního života před mechy.
Román V oceánu noci jsem napsal před pětadvaceti lety a náš pohled na jádro Galaxie se od té doby nemálo změnil. Některé pasáže v prvních dvou knihách neodpovídají současnému stavu vědomostí. Chyby jsou daní za to, kam je děj situován.
Celá série vyznívá ve prospěch lidstva, jež by mělo přežít i v tak nepřátelské galaxii, jakou jsem popsal. Domnívám se však, že pokud je život všude tak pošetilý a zranitelný jako u nás, stroje mohou snadno Galaxii zdědit a v zamyšlení nás pak zpovzdálí sledovat.
Tato povídka se zabývá základní otázkou, před níž lidé stanuli na počátku svého pádu kolem roku 36 000. Rovněž odhaluje některé rysy obávané Kudlanky, na něž v románech nezbylo místo.

Gregory Benford
TOUHA PO NEKONEČNU
Gregory Benford

Smrt přišla na šestnácti nohách.
Pokud je možné být klidný, když vás něco obrovského, hranatého, zubatého a tvrdého vytáhne z úkrytu a zapíchne vám to nohu s hlavní do krku, pak byl Ahmihi klidný.
Byl šéfem Noemova sněmu už mnoho desítek let a svícen Havran znal jako své boty. Nebo spíš tak, protože Havran byl veliký a rozlehlý, jako zná vítr celý svět. Tuhle věc z hladkého chladného kovu ale neznal.
Cítil, jak ho stroj zvedá a otáčí. V senzořiu, hybridním smyslovém obalu těla, mu vybuchla doběla rozžhavená bolest. Za agónií zněla důrazná zpráva, spíše vložená do okolního světa než vyřčená:
Chci si "promluvit" v lineárním smyslu.
"Pročpak ne? A kterápak vy jste?" Snažil se chovat nonšalantně, ale hrdlo mu sevřel strach.
Jsem antologická inteligence. Redukuji svou holografickou řeč pro tvé sériové vstupy.
"To je od vás hezké."
Noha s hlavní ho líně otočila jako přívěsek a tehdy uviděl na podlaze tři mrtvoly svých lidí. Musel od zničeného interiéru odvrátit zrak. Tento kout citadely býval plný vížek, galerií, zlacených sloupů, železa tepaného do tvaru listoví. Vyrostlo do krásy omylem před tisícem let v biotechnologických slévárnách. Bitva – už je po ní, pochopil – byla tvrdá. Eliptické strupy oranžové rzi označovaly místa, kde se ke zdi přiškvařil někdo z jeho lidí. Bílý popel z vykuchaných těl navál do koutů jako sníh. Projekční stěna donekonečna hrála a snažila se bavit zesnulé. Hrubé svary odhalovaly dávné opravy pod čerstvými šrámy střel, jež řezaly muže i ženy na krvavé cáry.
Přerušil jsem útok a zasáhl ve tvůj prospěch.
"Kolik lidí… zůstalo?"
Napočítal jsem 453, ne, 452; jeden zemřel před dvěma xeny.
"Když je necháš jít…"
Nechám je jít za odměnu, když vyhovíš mé touze po konverzaci. Dokonce můžeš odejít s nimi.
Nechal v sobě vzklíčit jiskřičku naděje.
Poslední invaze mechů na svícen zničila všechnu zbývající obranu. Noemův sněm kryl ústup ostatních rodin. Prachové metače se postaraly o kinetické zbraně, mikrotermiti rozežrali zbytek. Ostatní sněmy stačily utéct. Teď se odehrávalo poslední dějství.
Havran byl pro mechy třešnička na dortu. Obíhal v rovině rotace černé díry a indukční sítě lapaly energii pohlcené hmoty a protaženého časoprostoru.
V dlouhé válce lidí s mechy šlo v mnoha bitvách čistě o materiální zdroje. Dokonce i v prvních slavných dnech, kdy lidstvo dosáhlo středu Galaxie, troufalo si postavit zářný, rozlehlý svícen tak blízko ničivé energie a částicového vichru poblíž černé díry, na území mechů. Lidé ale byli po dlouhé cestě ze Země plní sebevědomí.
Teď, o šest tisíc let později, se Ahmihi kroutil před baterií čidel. Senzorium ho upozornilo na zkoumání v infračerveném a mikrovlnném spektru. Do mozku se mu zapíchly tenké studené prsty. Připravil se na smrt. Chci ti ukázat svou práci. Tady.
Ahmihiho senzorium cosi oslepilo, jako když člověk sevře v dlani myš – a už byl jinde, na rozlehlé obsidiánové pláni. A na ní stály… věci. Kdysi byly lidmi. Teď ale pokroucená těla věnčily vy-kloubené údy, rostlinné výrůstky, držadla z kovu i z živého masa. Některé zpívaly, když se o ně otřel vítr. Vyceněná zelenozubá ústa kdákala smíchy, z jakési krychle stříkal kyselý opar, krvavá tekutina roztřeseně tančila.
Napřed ženu považoval za sochu. Pak jí ale z vymknuté čelisti vyšel vzdech. Pod průsvitnou bílou pletí divoce tepala modročerná energie. Viděl skrz papírovou kůži do těla, tušil silná vlákna ve spojích mezi svaly a kostmi, chrupavky a šlachy, jež držely hranatou bytost v kleštích. Udělala krok. Hlava se řachtavě otočila a upřela na něj veliké růžové oči. Tmavá skvrna mezi nohama se probudila k nezávislému životu, ucítil silný zápach, vyzývavě se usmála…
"Ne!" Ucukl a cítil, jak místo mizí v dáli. Náhle byl zpátky, pověšený za krk na hlavni. "Co to je?"
Síň lidí. Umělecká výstava. Skromnost mě nutí podotknout, že jde o raná díla, jež rozhodně vylepším. Jste špatný materiál.
"Ty nás… využíváš?"
Například v tomto díle jsem chtěl vyjádřit spojení, jež jsem u lidí vypozoroval, určitou paralelu: strach často vzápětí probudí chtíč, to je zjevná evoluční funkce. Strach připomene smrtelnost, chtíč tedy přispěchá se svým řešením,

přežitím druhu.
Ahmihi pochopil, že tahle Kudlanka patří k nějakému vyššímu řádu, jaký sněm ještě neviděl. Jejich životy jí připadaly jako útržkovité děje směřující… k čemu? Takže Kudlanka se považuje za umělce a s balistickou přesností studuje dráhy lidských osudů.
Horečně přemýšlel. Kudlanka má jakousi chladnou bezkrevnou vášeň pro úchylné umění. Nutno to pojmout a pokračovat. Jak toho může využít?
S dalšími (vyvinutými z prvotních sil) sdílíš těžké omezení: nemůžete se přestavovat, jak byste chtěli. Pravda, máte jistou důstojnost, protože v sobě projevujete První zákony. Vyjadřujete však hardwarem, co patří do softwaru. Nešťastné dědictví. Poskytuje ovšem prostor estetickým pravdám.
"Kdybyste nás tak nechali na pokoji…"
Jistě chápeš, že soupeření o zdroje, tady v nejenergetičtější části Galaxie, musí mít… jistý význam. I můj druh trpí vlastní nutností přežít a šířit se.
"Kdybyste vylezli, když byl svícen v plné síle, byli byste teď na kusy."
Takovou chybu bych neudělal. A tak či tak, antologickou inteligenci nezničíte. Sídlo mého vědomí je rozptýleno. Můj estetický smysl, převládající v tomto zjevení, přebývá především v Síni lidí, již jsem vystavěl několik světelných let odsud. Právě jsi ji navštívil.
"Kde?" Musí se té krabici z keramiky a uhlíkové oceli starat o zábavu. Jeho lidé by mohli proklouznout…
Nedaleko Pravého středu a Diskového stroje. Když budeš mít štěstí a já se rozhodnu tě uchovat, ještě ji uvidíš.
"Uděláš ze mě zmršinu?"
Vy lidé jste úžasný materiál.
"Proč nás prostě nenecháš žít a nemluvíš s námi?"
Otázky hned zalitoval, protože Kudlanka nechala z podlahy vstát jedno tělo. Byla to Leona, bojovnice a matka tří dětí, teď jen roztřesená mrtvola spálená hlavněmi Vrtáku. Jako materiál jste tvární, podívej. Dovedu se vaším prostřednictvím vyjádřit, přestože metoda není dokonalá. Nakonec na ni umřete. Ale jestli máš raději…
Nejistě se postavila na zlámané nohy a upřela k němu zrak. Slova artikulovala pomocí oddělených výdechů, jako by ji neviditelná ruka mačkala jako měch.
"Toto příliš… strojově vylepšené… médium je… dost spoutané… aby vneslo… nový pohled."
"Proboha, zabij ji." Zaškubal za kleště, jež ho držely ve vzduchu.
"Jsem mrtvá… jako člověk… ale zůstávám… médium." Odvrátil od Leony oči. "Máš vůbec ponětí, jak teď trpí?"
Má úroveň necítí bolest jako vy. Nanejvýš pociťujeme neodbytný rozpor vnitřních stavů.
"To musí být zabíračka."
Jako břichomluveckou loutku přinutila Kudlanka Leonu vyvádět, zpívat a tančit ve zběsilém tempu, až z polámaných nohou prýštila zaschlá hnědá krev. Z prostřeleného hrudníku vytékaly tělesné tekutiny.
"Hergot, mluv prostě přes mé senzorium. Nech ji být!"
Můj komunikační mód je součástí mého umění. Vzory strachu, nenávisti; vaše záplava elektrických impulsů a mozkových sloučenin: všechno je součástí virtuozity pomíjivého okamžiku smrti.
"Lituji, ale nemůžu to ocenit. Z Leony… je zmršina?"
"Ano… tahle.. byla… plně… nahrána…" sípala Leona, "sklidil… jsem ji… s radostí."
"Ale takhle… je příšerná."
U tohoto oživlého těla tvůj postoj chápu. Po přepracování se ale mohou vynořit skryté prvky. Až proberu svou sklizeň, možná ji zařadím mezi vybrané kusy. Má tematické možnosti.
Ahmihi potřásl hlavou, aby ji pročistil. Svaly se mu třásly stiskem a ještě něčím, zalykavým strachem. "Tohle si nezaslouží."
Přesto v mých výtvorech, které jsi viděl v Síni lidí, něco schází. Co si o nich myslíš?
Ovládl smích a napadlo ho, jestli nezačíná být hysterický. "To byla umělecká díla? Chceš po mně kritiku? Teď?"
Leona zalapala po dechu. "Cítím… že jsem… vynechal… důležité prvky… Má díla… opouští… krása."
"Krása se tak snadno nevytratí."
"I tím svým… zamlženým kukátkem… senzoria… vnímáte celek světa… já ne. Zřejmě… taková omezení… znamenají… i přínos."
Kam tohle vede? Začínalo mu svítat. "Co se děje?"
"Vnímám… daleko víc… ale nemám… vaše filtry."
"Víš příliš mnoho?" Zvážil, jestli nemůže Leonu zastřelit a všechno ukončit. Žádný lidský technik nedokázal zachránit mysl zmršiny, sklizenou mechy – přestože nikdo neznal důvod, na co mechové chtějí lidské mysli. Až dosud. Ahmihi slyšel legendy o Kudlance a jejím zájmu o lidi, ale nikdy o Síni lidí.
"Vstoupil jsem do… nervových systémů… dohnal je k… šílenství… k sebevraždě." Leona sebou škubla, zakopla, sesula se na zem. Oči zvedla ke klenbě, ale upřela je na Ahmihiho. "Ne celé… plátno… něco… schází."
Zkusil sáhnout po paprskometu a nedosáhl. Fosforová světla svícnu pohasínala a halila Leonu tmou.
Se zjevnou bolestí se vyškrábala na nohy. "Zkusil jsem… pomíjivé… těžko… uchopit."
Ahmihi zoufale přemýšlel. "Podívej, na to musíš být člověk."
Kudlanka se poprvé za celou dobu rozhovoru odmlčela. Nechala Leonu spadnout na podlahu jako odhozenou panenku.
To je užitečný návrh. Oklestit svá já a vtisknout je do úzkého prostoru bez možnosti úniku. Ano.
Ahmihi cítil, jak mu senzoriem prochází náhlý tlak, hradba nezvratné rozhodnosti. Nedoufal, že přežije déle než pár okamžiků, ale tvrdý chlad ho naplnil zoufalstvím.

SKLIZENÝ
> Zahnul jsem za roh a tam byl, spíš kus nábytku než
mech, a něčím do mě píchl.
> Jako poslední věc jsem viděl toho robota, co pro nás těží rudu. motal se jako ve vichřici, a já si říkal: jsem v pohodě, protože před sebou mám neprůstřelné sklo.
> Ještě si vzpomínám, jak se mi před očima mihlo něco
tvrdého a modrého, takový odstín jsem ještě neviděl.
> Upadla a já se k ní sehnul, abych jí pomohl a uviděl jsem, že nemá hlavu a že ta věc, co drží její hlavu, skáče i na mě.
> Mělo to nějaké keramické vlákno a když jsem si myslel, že se nehýbe, tak se to probralo a svázalo mě jako balík.

Noemův sněm před útokem mechů na svůj svícen utekl. Jejich šéf Ahmihi se po zajetí Kudlankou objevil s naprosto rozházeným senzoriem. Každý nervový uzel v těle mu vibroval na jiné vlně. Hlas mu drnčel jako kámen v kýblu. Jako by dirigent symfonie jeho těla ztratil příčetnost.
Za pár hodin se však vzpamatoval. O zážitku s Kudlankou nikdy nevyprávěl. Sněm odvedl do poškozené, ale funkční lodi. Když vrak někdejšího velkolepého města opouštěly dobré tři stovky přeživších, mechové nezaútočili.
Byla to jedna z posledních cest svícnového věku. Po sérii porážek se lidstvo nostalgicky vrátilo k životu na planetách. V důsledku to nebylo moudré, neboť jádro Galaxie se k světům nechová pěkně. V jediném kubickém světelném roce tu plane několik milionů hvězd. Těsné míjení sluncí zničí každou planetu za pár milionů let. Přežijí jen pečlivě vyvážené světy. A i ty musejí snášet podmínky, jaké jsou v klidných vnějších ramenech naší spirální galaxie neznámé.
Noemův sněm na útěku využil gravitačního praku černé díry. Stálo ho to mnoho životů a jejich ožehnuté lodě se sotva dobelhaly na částečně obyvatelný svět, pojmenovaný jiným sněmem ísis, když před tisícem let lidé hledali zelené planety dál od Pravého středu. Ísis byla suchá a větrná, stála však mimo zájem mechů. To stačilo; Noemovci sestoupili na povrch a začali znovu žít. Cestou se ale přihodilo mnohé.
Mechovské zbraně dokáží být zákeřné, hlavně jejich biologické triky. Jak pravilo jedno sněmovní rčení, po zásahu se ti může udělat lépe, ale nikdy dobře.
Po roce cesty Ahmihi umíral. Když odporně sípal na smrtelném loži, neboť mu nanoboti užírali plíce, přišla se s ním rozloučit jeho žena. Členové sněmu se báli nahrát Ahmihiho osobu do Stínu, neboť ho zjevně poškodili mechové, možná i na duchu. V horečkách mluvil o obchodu s polomýtickou Kudlankou a nikdo nechápal podmínky. Někdo ho důkladně předělal, snad aby nedokázal prozradit nic srozumitelného.
Měli ale rok starou nahrávku, neztratí se tedy všechno. V době zoufalství se musely dovednosti a znalosti uchovávat v čipech, jež nosil každý člen sněmu na zátylku. Přežily tak mnohé dávné osoby, proměněny ve Stíny nebo méně šikovné Tváře a Profily. Ahmihi částečně zůstane a jeho vědomostí mohou využít ostatní.
Nikdo si nevšiml, že z úst umírajícího vylezl jako brouček malý předmět. Tiše přelétl na jeho manželku Jalii a štípl ji. Odehnala ho v domnění, že to je jen hmyz z hydroponického oddělení.
Strojek vstříkl do Jalie nanopřístroje, jež záhy překódovaly jedno z jejích vajíček. Pak se rozpustily, aby je nikdo nenašel. Noemův sněm Ahmihiho mrtvolu spálil, aby ji mechové neznesvětili, pokud jsou na palubě nanoboti.
Modlitby byly vyslyšeny; malá skupina lidí zřejmě mechům nestála za pronásledování.
Jalia porodila syna, vzácný poklad v dobách, kdy lidí ubývalo. Genetická prohlídka nenašla nic mimořádného. Pojmenovala ho Paříž v duchu noemské tradice dávat dětem jména pozemských měst – Acheron, Kyjev, Fairhope – přestože sama Země se už stala pouhou legendou, jíž mnozí nevěřili.
V pěti letech začalo Pařížovo intenzivní vzdělávání. Do té doby byl obyčejný kluk, rád si hrával na suchých polích mezi hubenou úrodou. Byl šlachovitý, sportovně založený a mlčenlivý.
Když se začal učit, na něco přišel. Ostatní nevnímali svět stejně jako on.
Každou vteřinu mu smysly proplývaly miliony bitů informací. Vědomě však dokázal rozlišit z tohoto uragánu jen asi čtyřicet bitů za sekundu. Dovedl číst rychleji než psát nebo mluvit, ale informační tok byl přesto pomalý.
Ať už informace proudily dovnitř nebo ven, jeho tělo je dokázalo zpracovat stejně neochotně. Všechny sériové vstupy byly nepříjemně nešikovné. Jeho vědomí bloudilo jako bodový reflektor po potemnělém jevišti, dramaticky ozařovalo tvář herce, ale zbytek zůstával ve tmě. Uvědomění stálo na hoře odfiltrovaných informací.
Dokonce i přemýšlet o tom mohl jen pomalu. Podstatně déle mu trvalo ujasnit si, o čem přemýšlí, než to promyslet. Jeho mozek řídil deset miliard bitů za sekundu – daleko víc, než mu poskytovaly smyslové vjemy z okolí.
Ze senzoria dostával stejné množství signálů, jaké vysílal svému tělu. Skoro o ničem z toho však nemohl nikomu říci. Jeho vnímání, řeč – všechno se zasekávalo na postupnosti. Ostatní na tom byli stejně; lidé nebyli ve své sériové samotě sami.
Už pochopil, jak je pro ně důležitý příběh – a pro něj také. Zápletky, hrdinové a padouši, pro a proti, drobné a důležité postavy, čin a moudrost, napětí a úleva – stejně základní struktura jako lidská roura ústa-střeva-konečník, neboť příběh byl základem duševního trávení.
Aniž by to věděli, každý neustále vyprávěl vlastní příběhy. Těla je prozrazovala bezpočtem drobných projevů, dechem, pohyby, neuvědomělými gesty. Většina osobnosti se projevovala mimo vědomé meze, podvědomí se vyjadřovalo přímo tělem jako řeč, již soustředěný řidič neslyší.
Pro malého chlapce to byl šok. Ostatní o něm vědí víc, než o sobě ví sám. Cítí megabity, jež z něj vytékají, a mají ho přečteného.
Bylo mu to nesmírně trapné. Takový tichý jazyk se musel vyvinout už na začátku evoluce, napadlo Paříže, když bylo důležitější vědět, co si cizí lidé myslí, než co říkají nějakým nešikovným prajazykem.
A smích – víno mluvy, jak pochopil – byl jen uvědomělým uznáním její nedostatečnosti. Když na to přišel, často se

smál.
Brzy, dokonce i při divokých honičkách na udupaném hřišti, si začal uvědomovat, že zčásti stojí stranou. To, co prožívá – všechny miliardy bitů za sekundu – je jen simulace vnímání. Přijal to jako nepochybnou pravdu.
Ba co hůř, simulace se za vnějším světem o půl vteřiny opožďovala. Zjistil to zkouškou, jak rychle jeho tělo reaguje na bolest a slast. Ucukl dřív, než si uvědomil, že ho jehla píchá do stehna.
Senzorium na něj zkoušelo spoustu triků. Ve vidění našel slepou skvrnu a domyslel si, že tam oční nervy opouštějí sítnici. Opuštěný zničený svícen vypadal na své oběžné dráze na ísis větší těsně nad obzorem než vysoko na nebi. Když při běhu po zvlněných pláních zastavil a obdivoval průsvitné mraky nad hlavou, oči mu chvíli tvrdily, že letí po nebi. byť jeho mysl jen převáděla vzpomínku na běh do okolního světa.
Všechno jen díky tomu, že evoluce naučila soustavu oko-mozek vnímat vyvýšené objekty jako vzdálenější, nedosažitelnější, tedy menší. A uchovat pocit běhu, neschopná ihned zrušit vzorec chování.
Seděl ve třídě a pozoroval uhihňané spolužáky. Vypadali tak divní. Když porozuměl sobě, naučil se lépe jednat i s nimi. Byl oblíbený, jeho nenucené vystupování mnozí považovali za vůdčí vlohy. Bylo v tom ale něco úplně jiného, co lidská společnost zatím nepoznala. Cítil to, ale nedokázal to pojmenovat. Příslušné slovo neexistovalo.
Paříž postupně pochopil, že jejich – a jeho – svět je plný významů, jež si už neuvědomují. Vůně, dotyky, chutě, všechno pocházelo z dávných dob a propasti nezměrných světelných let.
Tudy se dostal k dalšímu objevu: vládne podvědomí. Uvědomil si to, jakmile si všiml, že nejšťastnější je. když se neovládá – když mu neporoučí vědomí. Extáze, radost i obyčejné potěšení byly plodem bezmyšlenkovitého konání.
"Jsem víc než své Já," zamyslel se. "Jsem svoje Moje."
Když mu šla práce od ruky – pracovali všichni včetně dětí –, mohlo za to jeho Moje. Všechno prostě svištělo kolem. Dělal roboty, obdělával pole, vařil ostrá jídla, všechno ponořen v proudu.
Dokonce i když při odborné práci používal Tváře a Profily, dokázal je přivést na povrch podvědomě. Starličké útržky živých lidí využívaly část jeho vnímání a myšlení, takže při práci přicházel o ostrou vůni savany, šepot větru a škrábání trav. Zvláště Tváře potřebovaly přísun smyslových podnětů, aby se neproměnily v pouhé skořápky, suchopárné digitální učebnice. Cítil, jak mu sedí za očima, lačně hltají drobečky světa, vychutnávají roztříštěné výkřiky. Když spal, nechával je vyhlížet pootevřenými víčky vzácné střípky. Napojeny na jeho bubínky mohly držet stráž a chránit ho. Taková řídká kaše živila veškeré zkušenosti Tváří. Jemu však zajistila nerušený hluboký spánek.
Přesto nebyly Tváře a Profily samy.
Sedělo v něm něco temného, Moje v podobě prchavého přízraku. Uhýbalo jeho vnitřnímu zraku, ale samo vidělo a pozorovalo. Přesto cítil, že ta zamyšlená tma mluví do jeho vlastního pojetí sebe sama.
To ho vyděsilo. Pokusil se najít oporu. Měl sport, sex a zábavu, to mu však nestačilo. Zkusil zabrousit hloub. Sněmovní náboženství – složené z natolik odlišných učení, že si protiřečila – mu nějak pomáhalo najít stav nezaujatého plynutí, zatímco uvědomělou mysl poutaly modlitby, liturgie, chorály, rituály, únavné opakování. Jednoho dne v kapli, unuděný a nesoustředěný, zkusil spojit chudé pásmo jazyka se zpěvem v nekonečné smyčce. Jeho Moje se odpoutalo a Paříž objevil meditaci.
Když dospíval, našel v sobě skutečné umělecké nadání. Jeho díla však byla zvláštní, pomíjivá: tající ledové reliéfy, pískové sochy, jež drželo pohromadě jen nestálé elektrostatické pole. Na stlučené listí psal perem a rostlinnými barvivy básně… a pak uchvácen pozoroval, jak hoří.
"Přesnost, bezprostřednost," odpovídal, když se ho někdo zeptal na jeho umění. "K tomu směřuji."
Málokdo mu rozuměl, ale mnozí se hrnuli shlédnout jeho krátkodechá díla dřív, než je zničí.
Umění mu připadalo naprosto přirozené. Koneckonců, jak říkal, kdysi dávno na mytické Zemi musel žít nějaký primát, který v letu kamene uviděl prostou a ladnou parabolu, a tak dokázal lépe předvídat, kam kámen spadne. Tento bratranec člověka tudíž získal více jídla a zřejmě se i lépe rozmnožoval. Nervové vedení může toto chování posílit, když spojí s parabolou pocit nefalšované slasti.
Paříž se vyvinul právě z tohoto uznalého bratrance. I když žil 28 000 světelných let od prašných plání, na nichž se do genů dostalo umění, využíval systému myšlenkových operací vyladěných právě pro starobylou planetu. Přestože sdílel slabost pro krásu prostoty, cosi v něm podléhalo dráždění pomíjivých okamžiků. I to bylo lidské, něco jiného v něm ale pociťovalo smysl pro pomíjivost jako protiklad. Nevěděl, proč tomu tak je, ale byl si jistý, že to ho vyděluje. Tehdy se proslavil poprvé, ale ne naposled.
Záhy poznal, že zatímco Moje jedná, společnost pohání Já k zodpovědnosti. Společenská smlouva mezi lidmi zní: Já přijímám zodpovědnost za Moje.
Přemýšlel o tom.
Jako mladý muž objevil lásku a spatřil v ní dohodu: Milovaná, mé Moje tě přijímá. Duchovno potom pramenilo ze zjištění Já znám svoje Moje, zatímco pravá odvaha znamenala Já důvěřuji Mému.
Vědomí – podvyživené a špatně informované – bylo představou mozku o sobě, simulací daleko bohatšího podJá. Prožívat svět přímo, bez střihů – jaký to cíl! Kýženého stavu dosahoval jen občas, ale v něm pociťoval úžasnou plnost pravého světa. Jazyk se vypařil jako kapka vody v poledním slunci. Nedokázal víc než ukázat prstem a zamumlat: "To."
Za očima se mu stále pohyboval přízrak, neviditelný pozorovatel. Neovládal ho však. Cítil, jak se mu prohání tělem, a naučil se ho nevnímat.
Nebo, lépe řečeno, jeho Já se rozhodlo pozorovatele obrazně přijmout. Jeho Moje to nikdy nedokázalo. Stinnou prázdnotu ale ovládnout nedokázalo.
Ve snech ztratilo Já hlavní slovo. I v každodenním životě zjistil, že tělem lhát nemůže; mělo příliš široké pásmo a v nevědomém proudu vysílalo data z jeho Moje. Naopak Já, díky svému omezenému toku informací, dokázalo lhát snadno, vlastně nedokázalo nelhat, byť jen opomenutím. Ne tak jeho Moje.

Zjištění z něj udělalo vůdce, jímž se nikdy stát nechtěl. Měl plné ruce práce s nevídaně důkladným zkoumáním, co znamená být člověkem.
Jednoho večera, když na kraji jejich území střežil hranici, chytil myš a zkusil na ni promluvit. Když jsou oba z masa a vyvinuli se ze stejných kořenů (pozemského hlodavce sem z neznámých důvodů přivezly první výsadky), měli by spolu být schopni telepaticky komunikovat. Myš si ho prohlížela přes propast analytických schopností a Paříž svým senzoriem ze zvířátka nic nedostal.
Přesto nějak tušil, že v malé hlavičce dří mé hluboká příbuznost. Proč se nelze spojit s myslí mecha? Zamyslel se.
Mezi záhadami se mu vnutil život. Na ísis se vrátili mechové.
Když si hrál s několika mládenci, narazili na Rachtáka. Honili se s míčem a hra v nich probouzela lovecké instinkty z pradávné minulosti. Byli do ní tak zabráni, že se Rachták přiblížil na několik set metrů.
Hráli u zřícenin, jež tu zbyly po lidech, kteří ísis obsadili před tisíciletími a pak odletěli. Dóm radosti dodnes při správném podnětu nabízel živoucí iluze a Paříž si pomyslel, že Rachták je jednou z nich; rychle se k nim kradl, tykadla zaostřovala hráče.
Rachták jich složil šest, než se Paříž dostal ke své zbrani, dalekonosné kinetické ručnici. Byla beznadějně zastaralá, ale mladým mužům ve výcviku nic lepšího dát nemohli. Vystřelil na Rachtáka a dokonce ho zasáhl, ale vtom vedle něj padl kamarád a to rozptýlilo jeho pozornost. Smrt už viděl, ale ne takovou. Zaváhal a měl velké štěstí, že ho Rachták nezabil.
Zkroucený stroj zlikvidovaly střely dvou dalších. Paříž si uvědomil, že zklamal, a rozhodl se zlepšit. Když pomáhal odnést těla, cloumalo jím něco jako horečka, nemoc, jež hned tak nepolevila.
Tak to začalo. Napřed si myslíte, že jiní lidé umírají, ale vy samozřejmě ne. Když přijdete k prvnímu těžkému zranění, nejhorší šok nezpůsobí fyzická bolest, ale náhlé zjištění, že smrt přijde snadno, a že přijde k vám.
Trvalo mu ještě dlouho, než pochopil, že se mu nepřihodí nic, co už nepřežily generace před ním. Dokázaly to a dokáže to i on. Smrt byla svým způsobem nejsnadnější ze všech těžkých možností. Nad branou rozlehlého náměstí, zastřešeného průhlednou kupolí, nad níž bez ustání vřel bláznivý mumraj jádra Galaxie, byl nápis. Paříž si ho opsal a schoval, neboť když mu porozuměl, pociťoval neznámou radost:
Na mou čest, je mi to jedno: člověk umírá jen jednou; dlužíme Bohu smrt… a ať si přijde, jak chce, kdo zemře letos, za rok už nemůže.
Po nějaké době pochopil, že nic se nestane, dokud to není na dosah, a do té doby je třeba mít ze života co nejvíc. Musíte prožívat každý pomíjivý okamžik. Zbabělost – ta opravdová, ne chvilková panika – vychází z neschopnosti okřiknout fantazii, aby nerozvíjela každou možnost. Zarazit představivost a žít s každou vteřinou, bez minulosti a bez budoucnosti, v tom bylo tajemství. S ním se člověk dokáže přemisťovat z jedné vteřiny do druhé bez zbytečné bolesti.
Moje to pochopilo a Já přijalo.
SKLIZENÝ
> Hodili mě do díry s mechovským odpadem, vypadal jako zmáčená vata, a já si pomyslel, že z ní v pohodě vylezu.
> Mechové se slezli jako k nějakému obřadu a napřed mě pověsili za nohy, prostříleli mi břicho a dívali se, jak mi krev teče přes prsa do tváře, abych ji mohl ještě teplou ochutnat.
> Těsně kolem mě hvizd a plesknutí.
> V tom chlebu jsem musel sníst i nanoboty, než mi do krku stoupla ta pálivá kyselá chuť a já se začal natvrdo dusit.
> Píchnul do mě tykadlem, překvápko, protože jsem ho měl za jednoho z těch mechů, co používají jen mikrovlnné pulsy.
> Bylo to na konci tažení, byl jsem k smrti utahaný a natáhl jsem se, že si dám dvacet, a ta pomalá věc přišla, ani jsem si jí nevšiml.
> Zdrhali jsme dost rychle.
> Skočila první a přeskočila v pohodě a já taky, ale ruply mi kalhoty a já ztratil rovnováhu.

Na horním konci páteře nosil stařičký poradní Stín jménem Arthur.
Pařížovi už naslouchali na sněmovních schůzích, i když byl ještě poměrně mladý. Arthur vždy nabádal k umírněnosti ve vztazích s mechy a dodával příklady z lidských dějin. Když se ho Paříž vyptával na útrapy prvních lidí v jádru Galaxie, Arthur nadutě odpověděl:
Řekněme, že to nebyl zrovna čajový dýchánek u královny.
Arthur podobné zastaralé fráze ze Starých časů používal každou chvíli a nikdo jim nerozuměl, ale Arthur si toho nevšímal. Měl i jiné,jako:
Bradavice, že by sis na ně pověsil klobouk.
Když celý jeden sektor noční oblohy propletly zlaté plazmové výboje, poznamenal Arthur:
Jakákoli dostatečně vyspělá technologie bude ve Středu vypadat jako přírodní jev.
Samozřejmě měl pravdu. V nejbližších několika světelných letech byl vesmír propletený pavučinkami mechovských staveb. Nikdo nevěděl, co mechové ve středu Galaxie pohledávají, samozřejmě kromě faktu, že jim prospívá syrová energie a částicové toky. Nejenže jim drastické podmínky tolik nevadí, ale zřejmě mají i důležitější cíl.
Arthur častoval Paříže nesnesitelnými historkami o nádheře předchozích ér lidstva. Rady Stínu se však v době sílících mechovských útoků hodily.
Mechové se stahovali a vystavovali na odiv pohrdání zparchantělými lidmi. Z nohou některých strojů visely vyschlé mrtvoly zvířat i lidí – mechové v tom neviděli rozdíl – a houpaly se při každém kroku nebo závanu větru. Někdo v tom viděl jen další pokus o strašení lidí, ale Paříž z výstavky vycítil mechovský smysl pro humor, nebo něco podobného, protože lidem podobné vtipy samozřejmě legrační nepřišly.
Tak dorazili mechové: Rypáci, Sekáči, Škrabky, Slídiči, Rachtáci. Baby Jagy, Střelci, Prachouni, Škubáci. Lidstvo za každé jméno zaplatilo vysokou cenu, každé slovo vyvolalo v senzoriu okamžitě přesný soupis vlastností a slabin

příslušného mecha, informace získané za cenu mnohých životů.
Z doutnajícího nebe, kde nikdy nezavládla skutečná noc, protože nejbližší hvězdy prozařovaly hlubinu divým svitem, se snášely mechovské lodi jako kobylky.
Paříž bojoval ve zdlouhavé, strašlivé, celoroční bitvě, jež zničila hlavní mechovské jednotky na ísis. Celou dobu se šklebil jako vlk, napjatý a hranatý. Vyznamenal se pod Walmsleyho sochou, kdysi dávno vytvarovanou z hory. V podstavci pomníku stála malá vesnice a pár chýší; tak veliká to byla socha. Paříž tu odhadl pohyb mechů ještě před akcí a prosadil se.
Ne že by ho jeho muži považovali za vřelého člověka. Svou odtažitostí už byl tou dobou pověstný. "Upjatej typ, bez zouváku si ani neprdne," zaslechl jednou a vyložil si to jako znak úcty.
To už věděl, že stroj je člověk obrácený naruby. Dokáže popsat všechny podrobnosti, ale v záplavě dat ztrácí celek, zkušenost vylovenou z nekonečného proudu. Hlavní tajemství lidí leželo v jejich filtrech, v tom, čeho si nevšímali. Necítil stupně Kelvina, litry za sekundu nebo kilogramy; cítil teplo a zimu, proud, tíhu. Znal lásku a nenávist, strach a hlad – všeho až příliš. Za hranicemi čísel.
Vítězství nad mechy na ísis nemohlo vydržet věčně. To věděl každý.
Sněm – díky rychlému množení a přistěhovalcům už mnohamilionový – uspořádal oslavné shromáždění. Další příležitost už se nemusí naskytnout.
Všichni členové Sněmu v telepatickém spojení vzkřísili Staré brachy, osoby tak dokonalé, že někteří už jen jejich přízračnou existenci považovali za důkaz posmrtného života. Braši doporučili podniknout protiútok ve vesmíru, kde mechové žijí. Jen když se fronta přenese k nepříteli, mohou lidé přežít.
Paříž tomu věřil. Počítejte s velkým překvapením, řekli Staří braši a pak se nepochopitelně rozchechtali. Paříž přijal jejich plán za svůj. Měl už spoustu následovníků a velký úspěch u žen, nenechal se však rozptylovat. Oslovilo ho něco z bídy doby. Úcty Sněmu k Starým brachům využil k propagandě, aniž by sám byť na okamžik uvěřil teologickým výkladům digitálních duchů jako posmrtného života v dalekém analytickém nebi.
Tehdy si Paříž položil otázku, již si v dobách protivenství kladou mnozí. K čemu je lidem náboženství?
Věděl, že ostatní v Noemově sněmu vidí svět jinak. Cosi v něm ale trvalo na svém: Odhal výhody, vysvětli chování. Proč hned myslí podle tohoto pravidla nevěděl, ale cítil, jak se v něm obrací stínové já.
Sněmu sloužilo náboženství jako tmel. Ve vyhrocené podobě dokonce dokázalo vyhnat věřícího na křížovou výpravu. Bylo snad celé založené na teorii a řešení největšího lidského problému, smrti? Moc teologie mezi lidmi kolem něj se zdála pramenit právě z této sdílené hrozby. Chápal, proč se taková představa snadno rozšíří, když i on sám toužil zahnat nejistotu a strach ze smrti.
Náboženství ale nemělo viditelnou zpětnou vazbu na svět; Bůh nevybíral schránku. Zázraků je málo a nejdou zopakovat. Jak tedy náboženství přežívá a dokonce sílí?
Jeho mechanistické výklady, ostré a skeptické, jak už mladí muži uvažují, základ náboženství nedokázaly postihnout. Stále před ním stály velké otázky původu vesmíru a přirozeného řádu. Věda je uchopila jen letmo a vždy se zarazila na hlavní hádance: proč je spíše něco a řád nežli nic? Chaos se zdál být stejně pravděpodobný jako puntičkářské harmonie objevené vědou.
Pokud lidi z Hmoty vyvedla Mysl a umožnila tak vesmíru sebeuvědomění – jeho domácí úkol –, pak se tento účel a vývoj projevil v náboženství. Ale proč potom mechové žádné náboženství nemají?
Pro Paříže podobné abstraktní zpodobení hlubokého, oddaného podnětu lidstva nevysvětlovalo naléhavost víry. Něco tu scházelo.
Právě tohle, spíše než obřady a sněmovní oslavy vítězství, znamenalo pro Paříže skrytý stav lidství.
SEBRANÝ
> Napřed jsem si uvědomil, že jsem tady a je ze mě něco jako květináč.
> Byl jsem po kusech všude kolem, ale pořád schopný myslet v krátkých útržcích.
> Napřed to byla bolest, ale tu zmenšili a dokázal jsem ji vydržet déle, jenže ruku jsem měl pořád dozadu.
> Napsalo mi to jméno na obličej a já myslel, že kvůli rozlišení, ale vedle stál můj hologram s ptákem v týle a ten byl pořád tvrdý, i když jsem vůbec nic necítil, když mi ta věc jako ženská vylezla za krk.
> Sádlo nebylo tak hrozné, ale topit se v hlenech už ano a když jsem kašlal a lítaly ven, chutnaly jako něco, co ve mně shnilo.
> Když mi kůže zčernala a sloupala se po puchýřích, ten mráz na kůži pod ní pálil jako hořící olej.
> Vřískal jsem, ale ta věc se spoustou noh nepřestala.
* * *
Kudlanku potkal, když o samotě hlídkoval. Byla lesklá, blýskala se v dálce proti rovným skalám. Vidět ji znamenalo prohlédnout iluze, jež promítala. Chutí a čichem ji vnímal lépe než očima. Protože byl na rutinní obchůzce, měl s sebou jen pár jednoduchých robotů a skoro žádné zbraně.
Paříž stál nehybně na místě a cítil, jak se stroj blíží. Utíkat nemělo smysl.
Klanová legenda o tomto vzácném druhu mechů mluvila. Šel cestou zkázy, mrtvol a zmršin, přes stinné obzory přelézaly mnohonohé přízraky, tradice se v hrůze předávala z generace na generaci a ze Sněmu na Sněm, tisíciletí vysušených pamětí Stínů a setkání, jež málokdo přežil.
Chci vstoupit. Cítím v tobě esenci z hluboké minulosti. Poznáváš mě?
"Ne." Vzadu v hlavě mu něco bzučelo a běhalo, ale strach to umlčel. Pak se přihlásil výcvik a Paříže zacloumal vztek. Odhadl, jak snadno dokáže stroji ublížit. Mech odrážel dotazy jeho senzoria a odpovídal jen ostrými ranami a obrazy ledových vrstev.
Máš tady v divočině rychlý a pestrý život. Tvé tělo primáta je vystavěno na delší logice, než s jakou se obyčejně

setkávám.
Paříž zachytil u paty vzdálených kopců obraz rychle běžící mnohonohé věci. Pečlivě odhadl vzdálenost.
Váš podkmen obratlovců, schopný smíchu a snů, skýtá mnohá překvapení. Jsi zvláště složitým příkladem; sklidil jsi mnohé drobné rysy. Těším se, až je požnu a prohlédnu si je.
"Ode mě?"
No jistě. Ty to… nevíš?
"Co mám vědět?"
Kudlanka se odmlčela, což u entity s její početní kapacitou znamenalo mnoho.
Aha. My, kdo se množíme věčně, přestože v různých podobách, nesdílíme váš zájem o artefakty. Vám možná připadají věčné, ale já už jsem starší než hory. Památky jsou pomíjivé, mění se v prach.
"Jako já?"
Svým způsobem ano. Takže ti dochází…?
Paříž v protažené otázce vycítil narážku, ale část z něj tento směr uvažování ihned zavrhla. Ne, tam nepůjde.
Místo toho zamířil svou jedinou zbraň na poslední vektorovou signaturu Kudlanky a vypálil rychlou dávku. Kudlanka zablikala a zmizela.
V pravý čas se spojíme, nádobo.
Vteřiny odtikávaly. Senzorium nic nezachytilo. Odveta nepřišla.
Vítaný štěkot pušky mu prosákl až na kost. Srdce mu bušilo. Něco v něm se radovalo z činu, jiná část dostala strach. Nadchlo ho, že zahnal zmatek, s nímž se jeho Moje odmítlo střetnout. A co myslela Kudlanka tím posledním přenosem? Rychle zmizel, pýcha a strach zastínily vzpomínky a na setkání už si skoro nevzpomněl.
Na ísis dorazily další rodiny a Sněmy, planeta zesílila. V rychlém sledu událostí v jádru Galaxie ale přicházejí velké změny v poměrně krátké době tří set let lidského života. Mechové přežívali po tisíciletí a dělali plány podle toho. Lid ísis stále obtěžovali nanomechové. Citadely pokrýval prach písečných bouří a nanoboti přivátí větrem.
Proti znečištění atmosféry postavili obrannou linii na oběžné dráze. Mechové nemohli na ísis shodit asteroid, magnetosférou nepronikla jediná loď. Paříž se přihlásil jako dobrovolník k letectvu. Zamiloval si slastnou beztíži, hru tvrdé dynamiky, newtonovské klouzání v třeníprostém prostředí.
Ísis mu kynula pouštní krásou. Za úsvitu vyprahlá údolí ležela ve stínu, zatímco zasněžené hory jasně zářily, korunovány žhavými uhlíky oranžových mraků. Vrcholky krájely oblaka a nechávaly v nich brázdu jako za lodí. Zadumané bouřkové kovadliny, prozářené blesky, připomínaly kvetoucí poupata bílých růží.
Lidstvo nezůstalo pozadu. Zářivá souhvězdí citadel poutala za nocí pavučina silnic. Byl hrdý na úspěchy lidí – možná jsou sraženi k zemi, ale celé planety protkávají vzdušnými vzory. A to všechno se podařilo za pouhých sto let! Pomáhal vytvářet umělá moře a eliptické nádrže, čtverečkované plochy obdělávaných polí, neposkvrněný řád vy vzdorovaný na suchých údolích.
Už si stačil najít ženu, jež ho milovala i přes podivné zvyky i lásku k samotě a tichu. Měl vlastní děti, ale umění je nezajímalo. I jejich děti měly děti a Paříž v nich rozpoznával pokračování sebe sama. Přesto v sobě měl něco nepojmenovatelného, co žilo v megabitovém proudu pod osvětlenou scénou vědomé mysli.
Sílící vesmírné flotile pomohl zajistit červí díru do soustavy. Našli ji v molekulárním mračnu, jež připlulo k mateřské hvězdě ísis před mnoha staletími. Přitáhnout díru blíž sebralo Pařížovi dvacet let let života, ale obětoval je rád. Ústí červí díry dávalo lidstvu novou šanci. Do té doby je využívali jen mechové.
Práci si dobře načasoval.
Po mnoha dekádách života ve Sněmu, po ohromném množství krátkodechých uměleckých děl, se na nebi znovu rozzářila plavidla velká jako měsíc.
Dorazilo ještě více velikých mechů, připravených zničit všech sedm planet soustavy kvůli surovinám na velké stavby strojů. Jedna strana radila vyjednávat. Jiní členové Sněmu se snažili dodělat loď, na níž by unikli, než jim mechové rozeberou planetu pod nohama.
Paříž se postavil proti. Naléhal na Sněm, ať podnikne protiúder. "Zničte něco, čeho si váží oni!" hřímal. "Teprve pak budou mít úctu a začnou nás poslouchat." Ještě než to dořekl, uvědomil si, že se v něm chystá něco jiného.
Stínová bytost, jež se tak dlouho krčila mimo dohled jeho vnitřního já, se lenivě přemístila. Do hlavy mu vskočily souřadnice a trasy nutné k zoufalé cestě na dosah disku v Pravém středu. Data proudila nezadržitelnou lavinou ze zdroje, o němž mnoho nevěděl. Že by hluboko usazený Stín? Ne, namítla jiná část vědomí. Ale co potom?
Smutně se zasmál, aby uvolnil napětí, a tu na kratičký okamžik uviděl sám sebe na konci dlouhatánského tunelu s hrozivou perspektivou, zahlédl se jako součást podkmene – obratlovců schopných smíchu a snů.
SEBRANÝ
> Ta věc se spoustou nohou řekla, že jsem pomník svého druhu.
> Pět těch malých a jeden velký s legračníma nohama mě pomalu rozkrájeli, aby se podívali.
> Z mojí matky vedle vyrůstaly kusy zvířat a když jsem se k ní zkusil dostat, udělali to samý i se mnou.
> Strčili mě do neprůstřelného skafandru, snad aby mě uložili, ale ze všech záhybů na kůži mi padali červi a lezli mi po celým těle.
> Povídali, že ty věci, co mi polezou do hlavy očima, neucítím, ale lhali.
> Myslím, že na mě úplně zapomněli a nechali mě ležet na podlaze, dělali na ostatních a pak se rozhodli, že mě rozeberou na díly.
> Viděl jsem vcelku dobře, ale neviděl jsem tělo, nosili jenom mou hlavu na kůlu, asi aby vyděsili ostatní lidi z mýho Sněmu, když budu celou dobu prosit a vřískat, i když bez plic.
* * *

Střed Galaxie byl hromada sajrajtu vířící na dně gravitačního hrnce. Nepokojné vnitřní sféry už touto dobou dobře hlídaly mechovské flotily.
Červí díry ale poskytly cestu. První lidské výpravy do jícnu dopadly úspěšně. Druhý konec ústil nedaleko Pravého středu. Paříž díru osobně proletěl, vykoukl na konci jako myš a vrátil se. Nic jiného lidé koneckonců nebyli – škůdci ve zdech a skulinách.
Prolétli v určeném pořadí a sešli se po sbíhavých asymptotách. Paříž se útoku zúčastnil na vlastní žádost. Byl zkušený pilot, schopný strefit se do díry ve vysoké rychlosti a průběžně upravovat dráhu.
Červí díry byly pozůstatky prvního zlomku vteřiny po vzniku vesmíru. Otevřené je udržely tenoučké vrstvy negativní energie, cáry antitlaku vytvořené prvotním rozpínáním. Jako přírodní suroviny je před miliardami let někdo neznámý posbíral a dopravil sem, na dopravní uzel.
Na okraji červí díry syčela kvantová tříšť, pestrá sprška přepálených odstínů. Tyto vzpěry měly nepředstavitelnou hustotu, ale nebezpečí číhalo jen na kraji, kde by tlaky dokázaly proměnit každou hmotu ve zničující plazmu. Narazit do stěny nestálého oválného cíle znamenalo zničení, jak několik pilotů nechtěně potvrdilo.
Ústí teď mělo tvar elipsoidu rámovaného kvantovým ohněm. Letěl lodí tenkou jako tužka, minimálně izolovanou, stěží nějak zabezpečenou. Přesto bůhvíproč neměl strach, jen jistotu. V poli slapových sil loď zasténala a blesky se zkroutily do zlatofialových hadů…
… a tu vylétl z druhého konce v uzlu o sto světelných let dál.
Lidskou flotilu majestátně uvítala modrozelená hvězda s mohutnou korónou. Nedaleko obíhal pod ochranou strážních lodí mechovský komplex. Drobné lidské stíhačky obratně vmanévrovaly do proudu dopravy před jícnem další červí díry. Při prorážení cesty a získávání průletových kódů položilo život padesát mužů a osmdesát šest žen. Maskování by ale prohlédla i nejzběžnější prohlídka; museli spěchat, nebo zemřít.
Druhý skok vedl prostornou červí dírou na nízkou oběžnou dráhu hasnoucího červeného trpaslíka. Draze zaplacené kódy budou možná moci použít ještě několikrát, než je mechovské komplexy odhalí. Musejí se vrhnout do každé díry, která se namane.
Červí díry dokázaly pouštět dopravu jen jedním směrem. Jícny děr, široké jako prst i jako planeta, se hemžily vysokorychlostními plavidly. Skok je mohl vyvrhnout v soustavě bez zjevného účelu nebo ve zhoubném mračnu, jež upeče člověka za pár vteřin.
Někdo – možná tvůrce prvních mechů? – kdysi zřejmě hrubou silou vybudoval v jádru Galaxie složitý dopravní uzel. Úzké jícny, těžké možná jako pohoří, dovolily průlet jen tenkým lodím. Právě ty si Paříž a jeho osmnáct druhů vybrali, když se vynořili v mechovském komplexu. Nesměli přibrzdit; každá křižovatka měla ochranu a rychlost byla jejich jedinou obranou.
Vpálit to do tenkého ústí červí díry, zamířit k dalšímu, přidat. Pokroucené a lesklé červí stěny se míhaly kolem, Paříž vleže sledoval monitory a snažil se nemyslet na to, co přijde.
Zúžený šedý přísvit jícnu se prohnul. Každý konec dával ostatním vědět, co zrovna spolkl; informace se šířila jako změna napětí celé červí díry. Tlakové vlny vybudily oscilace a jícen se zkroutil jako střívko na konci jitrnice. Kdyby se utáhlo příliš, když jím prolétal, vynořil by se na druhé straně jako růžový mráček ionizovaného plynu.
Složitými výpočty lidští učenci určili trasu, ísis od základny u Pravého středu dělilo dvanáct skoků červí dírou. Ba co hůř, některé díry měly více konců, tenký tunel se dělil a piloti museli volit v nepředstavitelné rychlosti.
Když se vynořili, v potemnělé dáli plula slunce a planety nevídané krásy. Za lesklými mlhovinami zářil příslib Pravého středu. Bylo zvláštní překonávat takové vzdálenosti zavření v krabici velikosti rakve.
V okamžiku skočili, uhnuli a znovu skočili.
Tady jim už lstivost k ničemu nebyla; když je přilétl prověřit mech, zničili ho vlnami kinetické energie. Mechové tak hrubé zbraně nepoužívali a tak lidé nechali jasnou stopu, že tudy prolétla havěť.
Vynořili se v přízračném svitu bílých trpaslíků, uspořádaných do šestiúhelníku. Paříž nechápal, proč mechové vytvořili vzor, který podle zákonů nebeské mechaniky nemohl držet pohromadě. Jako u mechů mnohé, rovněž tento jev neměl vysvětlení, ani přibližné, ba ani v Arthurově úctyhodné paměti.
Před nimi se v třpytivé kráse rozvinul disk kolem černé díry. Cáry a shluky prachu barvily světlo hvězd do azuru, šarlatu a smaragdu. Zdejší křižovatka nabízela pět směrů: tři černé kulaté jícny tu obíhaly jako lační levharti a dva čtvercové jasně zářily kvantovými hranami.
Tužkové lodě zamířily přímo do plochy jednoho čtvercového ústí. Vzpěru ze sražené negativní energie držely jen hrany a na plochách tedy nepůsobily slapové síly. Záblesk, zhoupnutí žaludku – a byli u Pravého středu.
Vnitřní disk žhnul kvasem šarlatu a jedovatých purpurů. Trychtýře magnetického pole nasávaly mračna mezihvězdného prachu. K oslepujícímu chřtánu černé díry mířily chmurné cyklony.
Mechovská zařízení tu obíhala všude a zaplňovala oblohu. Veliké lesklé sítě a zrcadla zachytávaly záření způsobené třením a spotřebou velikého kotouče. Sklizeň syrových fotonů směřovala do připravených chřtánů červích děr a odtud k vzdáleným světům energeticky chudším. K čemu mechové takové záření potřebovali – na předělávání planet, hledání světů, výrobě měsíců?
Vlétli do posledního červího jícnu……a když vyletěli, zatajil nad tou podívanou dech.
Tyčila se tu magnetická vlákna, tak veliká, že je okem nedokázal obsáhnout. Skrz ně vedly obrovské zářivé koridory, propletené zášlehy energie. Portály zely přes desítky světelných let, nezměrné křivky se stýkaly v doběla rozžhaveném Pravém středu. Hmota tu pěnila a hořela a tryskala v oslepivých fontánách.
V Pravém středu zemřely tři miliony sluncí, aby nasytily gravitační chřtán. Portály byly jednoznačně umělé, uspořádané řady záření široké celý světelný rok. Přesto se táhly po stovky světelných let, vzdušné a spletité jako dívčí vlasy.
Může v nich přebývat inteligence? Staré, nikdy nepotvrzené příběhy to říkaly. Rubínové smotky protínala smaragdová

vlákna. Tušil tu vrstvy, komplikovaný řád jenž sahá dál, než dohlédl, dál, než mohl porozumět.
Ostré zrychlení ho vmáčklo do lůžka. Vzadu se zlověstně zablesklo.
Odpálili červí díru! ozval se v komunikátoru křik.
Tvrdě zabrzdil, strhl loď doleva do oblaku trosek…
Mechové zjevně věděli, jak odstranit z červí díry vzpěry z negativní energie – a nerozpakovali se to udělat, aby polapili lidskou chamraď. Přišli o ústupovou cestu.
Zamířili k velké kaňce, příslibu úkrytu. Byli už blízko rotujícího disku černé díry. Kolem pod taktovkou magnetických vláken umíraly hvězdy. A vlákna, jak byl přesvědčen, zase poslouchala něco, co si ani nechtěl představit. Vládnou tady mechové, nebo zabloudil do kraje, kde jsou i oni jen škodná havěť?
Hvězdy se tu otvíraly silami, jež si nedokázal představit, trhaly se na kusy a rozprskávaly na planoucí kapky. Osvětlovaly černé shluky odpadu jako hořící sirky v pytli od uhlí.
Mezi nimi pluly nejpodivnější hvězdy ze všech. Každou zpola zakrývala půlkulová maska. Závoj zářil v infračervené oblasti a visel v určité vzdálenosti od hvězdy. Držel ho tu tlak světla, přesně vypočítaný, aby vyrovnal působení gravitace. Maska odrážela polovinu záření hvězdy zpátky na ni, zvyšovala její teplotu a způsobovala divoké protuberance.
Světlo na jedné straně volně unikalo, zatímco na druhé se odráželo od závoje. Tlak záření strkal hvězdu k masce, ale ta byla k hvězdě připoutána gravitací. Odsouzená hvězda mohla svítit jen jedním směrem a opačným tedy letěla.
Směr určovala magnetická vlákna: trochu pomalé, ale účinné. Směrovala ke kotouči černé díry a do jejího nenasytného chřtánu.
Paříž a ostatní viseli v závětří nad vší tou nádherou. V jádru vládla tma, ale tření rozehřívalo plyny a padající prach. Veliké břehy sužovaly bouře, vířila tu rozpálená tornáda. Ven se dralo vražedné záření a neúnavně doráželo na odsouzenou hmotu, namačkanou na nízkých oběžných drahách. Chřtán gravitace tlačil proudy do tvaru vířícího disku.
I v tomto přívalu smrti však přežíval život. Svým způsobem.
Zíral na okázalé divadlo a hledal pohledem strojové tvory, kteří tu jedli a pobývali a umírali. Mnoho tisíc let staré záznamy o nich mluvily. Tam!
V proudu žhavých fotonů se pásl světložravec. Jemu podobným sloužil obrovský mlýnský kámen za zdroj potravy. Nad spáleným diskem, v nehybných mračnech, se krmila přízračná stáda.
Leťte tudy, zazněl rozkaz. Určený směr mířil k jejich cíli, ale to už se k tenkým lidským lodím stahovali mechové.
Tabule světložravců se nadouvaly v elektromagnetickém větru a tvorové si užívali energetického bičování. Někteří byli zřejmě vyladěni na přesnou část spektra, každý druh měl charakteristický povrch a tvar. Za pomoci velikých plochých přijímačů udržovali ve věčném dni oběžnou dráhu a úhel náklonu.
Lidské lodě kličkovaly mezi velikými křídly z lesklé molekulární membrány. Stáda světložravců bruslila ve složité výslednici sil po větrech a magnetických výkrutech. Byly to stroje, to jistě, zřejmě vyvinuté z robotických lodí, jež dorazily do Středu před miliardami let. Složitější stroje, rovněž vyvinuté ve zdejším žírném bohatství, ale pokročily dál, na temnější stezky.
Prachem prolétla střela a zasáhla lidskou loď. Jiná prolétla několika světložravci a roztrhala je na kusy.
Vtiskli se do stínu a počkali. Okamžiky je po špičkách míjely.
Z tenounkého prachového mraku se vynořil pokřivený obrys, barokně elegantní. Podobný tvar by žádný člověk nevymyslel, ozdobný a přitom čistě účelový. Po spirálách klesal gravitačními vrstvami. Paříž uviděl pod jedním světložravcem protáhlý přísvit. Odhadl v něm magnetické vlákno. Vtom promluvil Arthurův Stín:
Jednou jsem tu už byl jako Stín, v té slavné době, kdy jsme mohli takhle blízko. Radím vám se tu schovat, protože hlídková loď, co sem letí, je nepředstavitelně nebezpečná i pro mě.
"To máš tak dobrou paměť?"
Je to jen 3437 let. Při kopírování se do Stínu vloudilo pár chyb, ale strach paměť skvěle upevňuje. Když tady útočila má nosička, byl jsem pěkně vyděšený. Byla jedna ze tří lidí, kteří útok přežili, a letělo jich sem přes tisíc.
"To jsem nevěděl…"
Intuice ho opustila. Ostatní tužkové lodi poletovaly kolem a vysílaly vyděšené zprávy, jež dokázal stěží utřídit. Zdobná mechovská loď se na ně snášela, stále ještě mnoho set kilometrů vzdálená, ale přitom tak blízko, tak blízko v měřítku vesmírné bitvy.
Když tu zůstaneme, nemáme šanci. Pokud prohráváš, změň pravidla hry. Paříž přikývl a poslal ostatním komprimovaný signál. Na plný výkon sklouzl pod lesklá křídla světložravců, rozepjatá ve fotonové bríze. Rozpálená tornáda od disku ho stahovala dolů. Když na kotouči vzplály ohnivé květy, pasoucí se stáda zařvala. V hněvivé bouři prokmitla křídly poziční telemetrie. Světložravci na sebe v bezčasé záplavě světla zablikali.
Paříž pozoroval, jak jedno stádo padá. Ohromná blyštivá křídla se utrhla. Mnohé stroje skončily v nahuštěné hmotě molekulárních mračen, jež se už sama vypařovala. Další je po spirále bezmocně následovaly. Dlouho předtím, než dopadly na svítící disk, jejich kostru rozložilo tvrdé záření. Vzplály a vyzářily osudnou energii.
Bublinovým senzoriem lodi ucítil, že se na něj soustřeďuje nová pozornost. Po ní se k němu obrátily i čočky: kořist? V magnetickém proudu na samotné ose Galaxie se shromáždilo další stádo světložravců. Mezi nimi pluli ocelově modří gamažravci, zaměření na tvrdší záření z kotouče. Arthur řekl:
Jak si vzpomínám, tihle občas létají takhle vysoko nad diskem a loví křemičité tvory z hustších prachových mračen. Většina zdejší ekologie byla za mých dob neznámá a lidi odsud vyhnali dřív, než stačili něco zjistit. Hledali jsme Klín, kde se ukryli první lidé včetně legendárního Walmsleyho. Chtěli jsme tu najít pověstnou Galaktickou knihovnu, protože by nám pomohla… "Fajn, k věci."
Vnitřním blokem zarazil proud Arthurovy výřečnosti. Čas vyrazit. Kam? Do magnetické roury. Dokáží se ale nějak

zamaskovat?
Spolu s ostatními vyrazil k vláknu. Svedlo je k velkému oplachtěnému světložravci. Všiml si jich a vyrazil za nimi.
Navigace tu byla prostá. Hluboko pod nimi se do nekonečné studny ztrácel rotační pól žrouta všech věcí, černé díry o hmotnosti tří milionů hvězd: špendlíková hlavička naprosté tmy uprostřed pomalu rotujícího rozžhaveného kotouče.
Skrz zlaté plachty požíračů světla se za nimi pustil kovožrout. Tužkové lodě se rozprchly a spustily neúčinnou palbu.
Na jejich straně byla rychlost, na jeho výdrž. "Jak se k čertu máme vypořádat s tímhle?"
Kovožrout loví méně schopné světložravce. Díky původnímu programu a vývoji si vybírá slabší kusy. Ti, co sklouzli na neúrodné oběžné dráhy, se loví lépe. Také dává přednost těm, kteří si nechali plachty zašpinit šťavnatými stopovými prvky z horkého kotouče pod sebou. Kovožrout je pozná podle matnější barvy a skvrn. Mechosféru plní každou vteřinu miliony takových smrtí. "Potřebujeme ho nějak sestřelit!"
Budu o tom přemýšlet. Zatím přidejte do kroku. Zatáčel a padal čistě podle instinktů. Ostatní tak rychlí nebyli; z blízkosti slyšel tři smrtelné výkřiky.
Tupá strojová hovada celý život trávila světlo a vylučovala mikrovlny, ale někteří mechové – jako ten, co pronásledoval maličké lidské lodě – dostali chuť na kovy. Kovožrout složil zrcadlová křídla, ukázal hrany a prudce zrychlil.
Vyšší podkmeny si nás všimly.
"A mají pěkně naspěch."
Rostliny využijí jen jedno procento energie, jež na ně dopadne. Sluneční články uchovají deset procent a evoluce mechů poměr jistě zvýšila. V jistém smyslu je úžasné, jak…
"Přestaň mluvit a pošli mi to zkomprimované." Stín se vždycky snažil mluvit do éteru co nejdéle.
Arthur mu poslal zkoncentrovaný proud dávných znalostí – fúzní ohně uvnitř světložravců trávily mrtvoly ostatních strojů. Díky skvělému vyladění jejich vnitřnosti produkovaly čisté ingoty jakékoli slitiny.
Prvotními zdroji tu byly světlo a hmota. Světložrouti žili díky světlu a elegantní kovožrout díky nim – nebo ještě lépe díky lidským lodím, to pro zpestření. Už teď, při honičce mezi magnetickými poli vlákna, na gigahertzovém pásmu křičel blahem.
"Ty magnetické entity jsou inteligentní?" zeptal se Paříž.
Ano, ale ne tak, jak si inteligenci představujeme my, krátkodeší myslitelé. Jsou spíš jako spící knihovny. Mám nápad. Jejich myšlení je zranitelné.
"Jak?"
Myšlenka u nich začíná elektrodynamickým potenciálem. Rozhodně jim tu vadíme, tím jsem si jistý.
Paříž uviděl, jak se kovožrout rychle blíží. Za ním se hnala svinutá hlídková loď.
Zbylé lidské lodě ve tvrdé záři disku kličkovaly a uhýbaly. Magnetické plameny kolem nich žhnuly jako hořící slonovina.
Kovožrout by je už rád pozřel, ale se složenými křídly nedokázal manévrovat tak rychle jako oni. Obratně kličkovali magnetickými střevy. Mechovská loď za nimi.
"Jak rychle tyhle magnetické bytosti zareagují?"
Rychle, pokud se zkušenost nemýlí. Teď bychom si měli kovožrouta pustit k tělu. Hned!
"Ale nenecháme se chytit?"
Athur úsečně přisvědčil a hrůza v jeho hlase prořízla Pařížovi mozek. Přesné simulace se musely bát o život.
Ocelově šedý kovožrout s nimi srovnal rychlost. Predátoři vždy mají parazity. Ke kovožroutově naleštěné kůži se tu a tam tiskly přílepky a vilejši, špinavě žluté a hnědooranžové hroudy, jež žraly případnou špínu a zbavovaly tak kovožrouta nevítaných úlomků – trosek a prachu, které, mají-li dost času, zničí i nejodolnější mechanismus.
Kovožrout zatočil, aby je předběhl podél magnetických proudů, ale tlak siločar ho zbrzdil.
Paříž ho nechal doletět blíž a zkusil odhadnout podivný valčík tvorů na nebeském parketu: tanec podle hudby fotonů.
Světlo tu bylo tekuté a rozlévalo se ze žhnoucích bouří mlýnského disku. Bohatá sklizeň živila kouli o stovkách kubických světelných let, nesmírnou zpustlou poušť.
Zaslechl praskání statické elektřiny. Bzukot ho odřízl od ostatních lidských lodí, vzdálených teček. Kovožrout mu zaclonil výhled a vystrčil klepeta.
Ohlušivá rána. Podél magnetického vlákna se natáhl pomalý blesk, citrónově žlutá nicota se protáhla dolů k nim.
"Usmaží nás!" vykřikl Paříž. Arthur se už trochu uklidnil a prohlásil:
My jsme tu malé figurky. Tenhle oheň přitáhne větší vodič.
Další rána. Přes kovožrouta přeletěl oblouk a mech zmizel v šedožlutém plameni.
Magnetická vlákna reagovala pomalu, ale měla sílu. Neohrabané indukci nešlo uniknout. Paříž náhle pochopil, co Arthur plánoval.
Jakmile kovožrout přestal vést, potenciál začal hledat jiný vodivý povrch, ten s nejvyšší kapacitou. Zákony elektrodynamiky vybraly největší vodič v blízkosti – hlídkovou loď.
Plavidlo na sebe přitáhlo zubatý oblouk, rudý jako rubín a zelený jako žluč.
Z tužkových lodí se ozval radostný pokřik. Nazdobený tvar bezvládně padal k disku. Větší povrch kovožrouta a kosmické lodě zadržel elektrické výboje mezi vlákny.
"Já… tys věděl, co se děje," řekl nejistě Paříž.
Ne tak docela. Držel jsem se uložených znalostí, ale teorie má tupé ostří. A třeba mi ještě zbyla trochu někdejší intuice…
Paříž vycítil Stínovu vybledlou hrdost. Lidské lodě se snažily co nejrychleji zmizet z dosahu tenoučkých vláken.
Výbojům vysokého napětí nemusí být konec. Nedaleko okraje oslnivého kotouče, slepý k vražednému počasí, se točil podivný šedivý válec.

Tamhle. Jednoznačně mechovská stavba.
"Síň lidí," oznámil, aniž by věděl, jak na to přišel.
SEBRANÝ
> Měl jsem hrozný sen a probudil jsem se a byla to skutečnost.
> Musely nás tam být tisíce, všichni na tyhle pláni, jenomže ta se kroutí, jedním okem vidím strop, a tam je to stejný jako tady, každý na svém místě.
> Jsem samá žíla, velké tlusté modré, nemám pusu, ale pořád bych chtěl jíst.
> Moje matka je jenom o pár metrů dál, ale poznám ji jenom podle toho, jak brečí, to je celá ona, ale jinak z ní na té věci nic nezbylo.
> Uvolnil jsem jednu ruku a vydloubnul jsem si oko, abych se na to nemusel dívat, ale nalepili mi oči zpátky, že je to součást výrazu, a tak se musím dívat pořád, protože nezhasínají a já nemám víčka.
> Není tu horko, ale je to peklo a my si o tom šeptáme a že to bude navěky, posvěť se jméno Tvé, amen.

Byla tu křída a krev, diamantové oči a rezavé písně.
Paříž a jedenáct dalších našli zámek, vylomili ho a proslídili celý vnitřek roztočeného válce. Míjel věci, na něž se nedokázal dívat dlouho, a hledal v nich smysl.
Oblaka pachů, přidušené hlasy, slova jako horečnatý ptačí křik.
Někteří už nevypadali jako lidé ani zdaleka, spíš jako zkroucené provazy voskového masa. Jiní připomínali pohyblivé hroudy tučné žluči. Jeden muž stál na ruce, vyboulené břicho vrásčité jako harmonika, a když se pohnul, po celém těle se mu otevíraly oválné trhliny, z nichž proudila žlutá pára. Sténal protahovaná slova: "Jsem… svaté… září… zení…" vtom chrčivě zalapal po dechu a pokračoval: "Pomoz… mi… být… co… jsem…"
Nedaleko zavanula žumpa. Přímo do očí se mu dívala nějaká žena. Nic neříkala, ale po kůži jí tekly čůrky moči. Malá holčička o kousek dál sestávala jen z obnažených růžových šlach, zrudlých tam, kde se snažily promluvit.
Dvanáct pilotů se v omámení rozptýlilo po válci. Někteří poznali zmrzačené verze svých známých. Byli tu ale i lidé z dávné minulosti a neznámých krajů.
Paříž objevil celou uličku roztřesených párů, propletených v milostném spojení umožněném jen orgány, jaké by příroda nikdy nepřipustila: důlky plnily ošoupané výrůstky, bytosti se ohmatávaly a drásaly do rytmu čím dál zběsilejších slizkých pohybů a výkřiků, až odpadly a vzápětí začaly pomaleji znovu.
Nedaleko zvracel muž z ísis. "Musíme je zachránit," řekl, když mu Paříž přišel na pomoc.
"Jasně," přitakala jedna pilotka. Zbylí členové flotily se vraceli společné, semknuti všudypřítomnou hrůzou.
Soše kousek od nich, složené jen ze střev obrostlých listím, se podařilo vypravit dvě slova: "ne… nechceme…"
Paříž cítil, jak ho pozvolna opouští strach a vzrušení posledních několika hodin, a nahrazuje je dusivý, rozhodný pocit, který nedokáže definovat. Zavrtěl hlavou. Žena se začala hádat s tím, že mohou vzít alespoň nejméně zdeformované případy a pokusit se jim navrátit původní podobu.
Paříž našel hlas. "Chtějí odejít. Poslouchej."
Z dlouhé osy, protažené do nekonečna, se zvedla mumlavá, sténavá, tělesná symfonie bolesti a porážky, v níž vázanými kadencemi zněla celá ta dlouhá cesta zkázy a utrpení, tisíciletého lidského údělu v jádru Galaxie.
Naslouchal. Část mysli se mu v hlavě ošila – porozuměl.
Sochy Kudlanky se zcela minuly účinkem v nejdůležitějších detailech. Kudlanka se snažila vyříznout ze zahalených myslí zmršin unikavé lidské okamžiky, ale nedokázala je zkopírovat: jejich esence spočívala právě v tom, co se z megabitového proudu odfiltrovalo. Lidé osekávali svůj vesmír elektrochemickými skalpely v nestálém mžiku každé vteřiny.
Pro horkokrevné lidi byla smrt matkou krásy. Jejich bohové byli nakonec odrazem nejistého směřování smrtelníků.
Jako chlapci poskytovala Pařížovi rovnice eiđ+1=0 náhled na věčnou hudbu rozumu, neboť spojovala nejdůležitější konstanty matematické analýzy, 0, 1, e, đ a i. Pařížovi připadala ta jednoduchá rovnice nádherná.
Kudlance by to nikdy nevysvětlil.
Také by nedokázal vyjádřit ten neodbytný vztek, jak hluboce nenávidí stín, jenž nad ním visel celý život.
Jeho hněv byl ale moudrý tak, jak obyčejná zloba být neumí. Překvapil sám sebe: dýchal zhluboka, snadno, necítil nic než železné odhodlání.
Začal sochy systematicky zabíjet. Ostatní tupě stáli a pozorovali ho, ale jejich mlčení mu nijak nevadilo. Pohyboval se rychle, ukončoval utrpení jednou ranou za druhou, zcela pohlcen dílem.
Pláče si nevšímal.
Po nějaké době, o níž ztratil přehled, uviděl, že ostatní bez řečí dělají totéž, co on. Nikdo nepromluvil.
Síň plnilo kvílení soch, šťastných, když viděly, co je čeká.
Trvalo to dlouho.
Kudlanka čekala před Síní lidí, jak Paříž předpokládal.
To, co jste provedli, jsem nedokázal předvídat.
"To je dobře." Pařížova tužková loď se odlepila od šedého válce, proměněného v mauzoleum šílenství.
Dovolil jsem vám to, protože tam byly dokončené kousky. Zatímco ty jsi rozdělané dílo, možná moje nejlepší.
"Pro lichotky jsem měl vždycky slabost." Cítil, jak se mu mění krev a uvolňuje do proměněného mozku kyslík a glukózu.
Disk vířil pod lodí, veliký ohňostroj pro publikum namačkaných hvězd.
Humor jsem rovněž ovládl.
"To je mi překvapení." Zamířil dolů, přetížení ho vmáčklo do lůžka. "A také je to velice lidské. Každý si myslí, že má smysl pro humor."

Očekávám, že se od tebe mnohé naučím.
"Teď?"
Jsi zralý. Tvé nedávné, tak lidské reakce na mé umění budou nedocenitelné.
"Když mě necháš žít, získáš ještě sto nebo dvě stě let zkušeností, až konečně umřu."
To je pravda, tvé dosavadní zkušenosti jsou lákavě bohaté. Mám důvody závidět lidem jejich omezenost.
"A teď, když jsem viděl tvé umění, se můj život změní."
Opravdu? Tolik na tebe zapůsobilo, i když jsi ze stejného materiálu? Jak?
Na tohle musí odpovědět správně. "Takové dílo potřebuji napřed strávit."
Užíváš chemické metafory. Jak lidské, zapojit ty nejméně účinné části vlastní bytosti. Poukazuješ nicméně na případný zisk pro mě, pokud tě nechám žít.
"Musím si to napřed srovnat."
Cítil, jak se energetické rezervy jeho těla připravují na nahrávání. Když zabíjel ostatní, poprvé si porozuměl. Nějaká část, jeho Moje, všechno pochopila. Já váhavě promluvilo: "Myslím, že jsi ničemu neporozuměl."
To teď mohu změnit.
"Ne, to právě nikdy nedokážeš. Takhle nás poznat nemůžeš."
S tvým otcem jsem vedl podobný rozhovor. Navrhl, ať se vložím do tebe.
"Nepochopíš to, když nás budeš krájet na kusy."
Z mnoha důvodů se domnívám, že digitální inteligence dokáží v příslušné míře přesnosti obsáhnout analogové.
"Problém s vetřelci je v tom, jak jsou cizí." Cítil, jak do něj pronikají kradmé prsty ohromného, chladného intelektu, všeobjímajícího moře. Brzy z něj bude jen prázdná schránka. Paříž se ve směsici znázornění holografické logiky stane součástí Kudlanky. Už cítil, jak se mu přestavují nervové kontakty. Přidal.
Umění je po celém vesmíru. Obzvlášť se mi líbily tvé ledové sochy, jak tály za potlesku publika. Vaše změť tupých smyslů, ostrých bolestí a nepochopitelných citů – tu bych chtěl. Nevypočitatelný majetek.
"To se ti nikdy nepovede. Pochopil bys to, kdybys mě nechal dožít."
Na tom něco je. Promyslím si to. Zatím zastav pád do disku.
Má šanci. Jakožto antologická inteligence se teď Kudlanka obrátí na všechny své části. Paříž získal několik sekund.
Prudce zrychlil. "Nemusíš spěchat."
Dlouho byl sám jen s hukotem ztrápené lodě a gejzíry za oknem. Každá bouře byla větší než planeta.
Vrátil jsem se. Rozhodl jsem se tě sklidit hned.
"To je mi líto," opáčil zvesela. Mrtví si mohou dovolit trochu zdvořilosti.
Rád bych od tebe slyšel, proč ses rozhodl zničit má díla. Ale brzy se to stejně dozvím.
"Myslím, že to nikdy nepochopíš." Paříž namířil loď přímo na disk, mezi proudy syčivé plazmy.
Jeho Já ucítilo hluboko v Moje veliké hnutí a přes vytí palubního poplachu si oddechl. Vmáčknutý do lůžka rostoucím zrychlením si připomněl všechno, co viděl a čím byl, a rozloučil se.
Letíš po špatné dráze.
"Nikoli."
Musíte prožít každý pomíjivý okamžik. Tahle mantra mu vždycky pomáhala a teď ji potřeboval ještě víc. Zbabělost – ta opravdová, ne chvilková panika – vychází z neschopnosti okřiknout fantazii, aby nerozvíjela každou možnost. Zarazit představivost a žít s každou vteřinou, bez minulosti a bez budoucnosti, s tím se dokáže přemisťovat z jedné vteřiny do druhé bez zbytečné bolesti.
Oprav kurs! Tvá loď není schopná proletět tak těsně kolem kotouče. Současná dráha tě zavede příliš blízko…
"Ke konci, já vím. Až už to znamená cokoli."
Stín Arthur řval. Zasunul ho zpátky do zásuvky, uklidnil ho. odpojil od smyslových vstupů. Nemusí být krutý.
Vtom Arthur zasténal cosi, co Paříže už kdysi napadlo. Stínová slova na rozloučenou:
Pokud Mysl pozvedla lidi z Hmoty, aby si vesmír porozuměl – udělal domácí úkol…
"Tak třeba právě proto tady jsme," zašeptal Paříž.
Jediný způsob, jak Kudlance upřít znalosti, jichž se žádný člověk nikdy nesmí vzdát, byl vymazat v sobě všechno, neposloužit žravému digitálu.
Hnal se podél zbičované kůže zhoubného žáru. Před ním leželo jediné místo, z něhož ho nevytáhne nikdy nikdo, chmurná tečka uprostřed záplavy zlatého světla. Odtud ho nedostane ani Kudlanka.
Paříž se usmál, dal všemu sbohem a přidal, jak to jen šlo.